

Brief aan CDA statenleden en CDA gedeputeerde Gelderland

Betreft: Input voor standpuntbepaling CDA Gelderland rondom stikstofplannen kabinet

Beste statenleden,

Culemborg is een kleine stad maar koestert zijn groene buitengebied welke grotendeels in beheer is van een kleine 10-15 boeren (veehouders en landbouwers).

De lokale CDA afdeling heeft enkelen van hen gesproken. Sommige spreken 'oorlogstaal' andere tonen meer berusting en zoeken de nuance op. Gezamenlijk hebben zij de vraag: Wat betekenen de gepresenteerde Stikstofplannen van het kabinet voor mij en voor mijn toekomst. De plannen nemen veel onzekerheden voor hun mee en daarmee onzekerheden voor de toekomst van ons groene buitengebied.

Voor ons deel van Gelderland is de gewenste reductie beperkt. Toch zijn er een aantal zaken die wij als kleine stedelijke CDA fractie aan onze provinciale statenleden zouden willen meegeven omdat het CDA hierin volgens ons een verbindende sleutelpositie heeft of zou moeten willen hebben.

Voor de provinciale doorvertaling geven wij graag de volgende inhoudelijke adviezen mee;

- **Niets doen is wat ons betreft geen optie.** Doe het mét de sector, doe de juiste dingen en doe de juiste dingen goed. Maak welwillende boeren onderdeel van de oplossing.
- **Draai er niet langer om heen.** We verzuimen al dertig jaar noodzakelijke stappen te zetten. Als klein dichtbevolkt land moeten wij rondom stikstof kwetsbare gebieden minder veehouderij willen hebben. Reductie zal uiteindelijk nodig zijn. Erken dat. Zoek naar goede wegen waarlangs dat kan gaan plaatsvinden.
- **Zorg voor stapsgewijze afbouw ipv geforceerde onteigening.** Dat laatste moet je niet willen. Reduceren is in de kern goedkoper dan afpakken/ onteigenen. Uitkopen dient plaats te vinden op basis van vrijwilligheid. Vrijkomende gronden zouden verdeeld moeten worden over de blijvende melkveehouders. Zo kan er op natuurlijke wijze extensivering plaatsvinden.
- **Zet blijvend in op innovatie en extensivering.** Zorg voor juiste randvoorwaarden/ financiële middelen (structurele subsidiering) om dat mogelijk te maken. In de huidige plannen is er weinig ruimte voor ondernemerschap. Binnen de sector aanwezige kennis en (innovatie)kracht blijft op deze manier onbenut. Er zijn bewezen technieken die zorgen voor stikstofreductie (zelfs tot 80% zie voorbeeld Lely Sphere www.lely.com). Zorg er ook voor dat voer- en andere bedrijfsvoeringsmaatregelen (die bijdragen aan bewezen reductie) mee mogen tellen.
- **Help ondernemende boeren met een toekomstig bestendig verdienmodel.** Meer ruimte en vooral flexibiliteit in planologie en omgevingsplannen kan daarbij helpen.
- **Werk mee aan het terugdringen van het aantal kleine Natura 2020 gebieden.** We hebben ons zelf in onze voet geschoten door hele grote delen van Nederland als natuurgebied aan te wijzen.

• **Laat de tijd zijn werk doen.** Hou rekening met de vergrijzing binnen de agrarische sector en de teruglopende belangstelling van een bedrijfsoverdracht naar de volgende generatie. Dit maakt een stoppersregeling die over 5 a 10 jaar is uitgesmeerd vele malen aantrekkelijker. Breng de bedrijfsopvolging van de sector in beeld. Anticipeer hier actief op.

• **Trek er tijd en middelen voor uit.** Creëer duidelijkheid naar de toekomst. Bedrijven moeten niet gedwongen worden op stel en sprong te stoppen. Neem er de tijd voor om er samen uit te komen.

• **Vergeet ook niet te kijken naar andere sectoren waar reductie te halen is.** Breng goed in beeld welke dat zijn voor Gelderland.

• **Voorkom dat alle pijlen zicht enkelzijdig richten op de rijksoverheid.** Maatschappelijk gezien moeten wij ook de morele discussie willen voeren over de bedrijven die heel veel geld verdienen (tussenhandel) over de rug van onze boeren. De wereldmarktprijs van melk is al decennia lang eenzelfde. Het sturen op de laagste (niet eerlijke) prijs zou moeten stoppen. We moeten de bredere maatschappelijke discussie aan willen gaan over het betalen van een eerlijke prijs voor ons voedsel.

• **Biedt perspectief.** Boeren hebben keihard gewerkt om onze samenleving tot dienst te zijn. Zet hen niet weg als ongewenst. Een bedrijf dat afscheid neemt van zijn personeel maakt een sociaal plan. Wat is ons plan voor deze ondernemers waar het boeren ondernemerschap met de paplepel is ingegoten? Op welke manier kunnen zij bij het stopzetten van hun bedrijfsactiviteiten nog 10-15 jaar van waarde zijn voor de samenleving? Laat ecologie, economie en sociologie hand in hand gaan.

• **Heb oog voor de fiscale en sociale gevolgen.** Zorg voor in de praktijk uitvoerbare plannen! De praktijk leert dat dit gemakkelijk wordt vergeten. Als een ondernemer met zijn veehouderij stopt zal deze ook met de belasting moeten afrekenen. Bij dit soort bedragen gaat het om misschien wel 60 % afdracht. Als je daarnaast ook nog je hypotheek versneld moet aflossen is het financieel perspectief wat resteert vaak niet best. Mocht de veehouder nog een aantal jaren de arbeidsmarkt opgaan heeft deze doorgaans weinig relevante werkervaring. Als voormalig zelfstandig ondernemer kom je dan al snel aan de onderkant van de arbeidsmarkt uit. Elke ondernemer heeft bij dit soort complexe trajecten een team van adviseurs nodig om op een goede manier de juiste beslissingen te kunnen nemen. Kortom zorg dat mogelijke afbouwtrajecten toegespitst worden op de persoonlijke omstandigheden. Zorg voor de juiste begeleiding. Kom met een uitvoeringstoets wanneer de plannen concreter zijn uitgewerkt.

Tot slot. Als Christendemocraten geloven wij in de medemenselijkheid en kracht van mensen en de samenleving om tendensen zelf te keren. Besluiten die wij als CDA-ers nemen, komen in essentie voort uit de samenleving. Niemand leeft voor zichzelf. Wij zijn de samenleving. Het CDA kiest daarom niet de kant van het gedwongen saneren, maar ook niet de weg van absolute vrijheid of ontkenning.

Veranderingen dienen volgens onze fractie dan ook organisch plaats te vinden. Juist op een belangrijk dossier als stikstof dienen wij uit te dragen dat we een verantwoordelijkheid hebben voor elkaar en dus ook voor de boeren. Het vraagt ons om 'Zij aan Zij' in de praktijk te brengen. Dat vraagt wel een zekere wederkerigheid.

We wensen de statenleden en gedeputeerde veel succes en wijsheid om voor Gelderland het goede te doen. Laten we voorkomen dat we gaan meesurfen op de golven van angst en frustratie.

Waar nodig zijn jullie welkom voor een werkbezoek in Culemborg.

Fractie CDA Culemborg

Marco van Zandwijk